

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-14499/2022-ERU
Č. j. 14499-21/2022-ERU

V Ostravě dne 16. října 2023

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), v rozhodném znění (dále jen „energetický zákon“), a podle ust. § 23b odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v rozhodném znění (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-14499/2022-ERU, zahájeném dne 17. dubna 2023 z moci úřední podle ust. § 78 a ust. § 88 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), v návaznosti na ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), s obviněným z přestupků, kterým je

společnost **Rodinná energie a.s.**,

se sídlem Na Lánech 764, Litomyšl-Město, 570 01 Litomyšl, IČO: 060 48 609,

právně zastoupena [redacted] advokátem
se sídlem [redacted]

ve věci podezření ze spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona, rozhodl

t a k t o :

I.

Obviněný z přestupků, společnost Rodinná energie a.s., se sídlem Na Lánech 764, Litomyšl-Město, 570 01 Litomyšl, IČO: 060 48 609 (dále jen „účastník řízení“), **se uznává vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele**, kterého se dopustil tím, že jako prodávající **3 dílčími útoky** v rozporu s ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s ust. § 5a odst. 2 téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když:

- i. zákazníkovi paní [redacted] odběrné místo [redacted], na adrese [redacted] (dále jen „zákazník“) dne 30. července 2021 zaslal oznámení, že s účinností od 10. září 2021 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady „FIX36“ (cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 1 325 Kč bez DPH, měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky zemního plynu ve smyslu ust. § 11a odst. 5 energetického zákona, a to i přes to, že zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu ze dne 27. ledna 2021, kterou byl sjednán produkt VĚRNOST, po dobu 3 let, v rámci něhož byla sjednána fixní cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 849 Kč bez DPH a měsíční poplatek 100 Kč bez DPH, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně obsahu závazku není oprávněn, mohl u dotčeného zákazníka vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím jednostranně změněnou cenu na cenu znova označenou jakožto cenu fixní, anebo v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolaná neuvedením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k uvedené jednostranné změně smlouvy a o tom, že smlouva s fixovanými cenami je pro obě smluvní strany závazná, mohla vést zákazníka k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k hrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok,

- ii. zákazníkovi dne 26. listopadu 2021 zaslal oznámení, že s účinností od 1. ledna 2022 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady „RODINA“ (cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 2 599 Kč bez DPH, měsíční poplatek ve výši 100 Kč bez DPH), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky zemního plynu ve smyslu ust. § 11a odst. 5 energetického zákona nebo přejít na nový produkt s názvem DESETNÍK, v rámci něhož je odebírán zemní plyn za velkoobchodní ceny energií, a to i přes to, že zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu ze dne 27. ledna 2021, kterou byl sjednán produkt VĚRNOST, po dobu 3 let, v rámci něhož byla sjednána fixní cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 849 Kč bez DPH a měsíční poplatek 100 Kč bez DPH, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně obsahu závazku není oprávněn, mohl u dotčeného zákazníka vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím jednostranně změněnou cenu na cenu buď násobně vyšší, než byla cena fixní nebo na cenu odvozenou od cen na velkoobchodních energetických trzích, anebo v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolaná neuvedením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k uvedené jednostranné změně smlouvy a o tom, že smlouva s fixovanými cenami je pro obě smluvní strany závazná, spolu se zatajením povahy takto jednostranně určených cen jako cen dynamicky určených a nepředvídatelných, navíc učiněná takovým způsobem a v takový čas, kdy mohla vyvolat klamný dojem o tom, že tímto způsobem postupují všichni dodavatelé na trhu standardně, mohla vést zákazníka k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k hrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok,
- iii. zákazníkovi dne 27. července 2022 zaslal oznámení, že s účinností od 1. září 2022 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady „Energie jinak“ (cena odebraného zemního plynu je založena na spotových cenách), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky zemního plynu ve smyslu ust. § 11a odst. 5 energetického zákona, a to i přes to, že zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu ze dne 27. ledna 2021, kterou byl sjednán produkt VĚRNOST, po dobu 3 let, v rámci něhož byla sjednána fixní cena odebraného zemního plynu za 1 MWh ve výši 849 Kč bez DPH a měsíční poplatek 100 Kč bez DPH, čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně obsahu závazku není oprávněn, mohl u dotčeného zákazníka vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím jednostranně změněnou cenu na cenu odvozenou od cen na velkoobchodních energetických trzích, anebo v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolaná neuvedením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k uvedené jednostranné změně smlouvy a o tom, že smlouva s fixovanými cenami je pro obě smluvní strany závazná, spolu se zatajením povahy takto jednostranně určených cen jako cen dynamicky určených a nepředvídatelných, navíc učiněná takovým způsobem a v takový čas, kdy mohla vyvolat klamný dojem o tom, že tímto způsobem postupují všichni dodavatelé na trhu standardně, mohla vést zákazníka k faktické akceptaci jednostranné změny závazku a v důsledku k hrazení plateb za dodávku plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok.

II.

Účastník řízení se uznává vinným ze spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s plynem č. ████████ v rozporu s ust. § 11 odst. 6 energetického zákona, při uplatňování zálohových plateb za dodávky plynu nestanovil jejich výši nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby plynu v následujícím zúčtovacím období, když dne 21. srpna 2022 stanovil zákazníkovi, počínaje měsícem září 2022, prostřednictvím platebního kalendáře č. ████████ měsíční zálohové platby ve výši 10 100 Kč, přestože při plánované roční spotřebě plynu dle přílohy č. 15 vyhlášky č. 349/2015 Sb., o pravidlech trhu s plynem, ve znění účinném do 31. července 2022 (dále jen „vyhláška o pravidlech trhu s plynem“), která k uvedenému datu dle údajů přístupných v informačním systému operátora trhu činila 20,935 MWh, a ceně za sdružené služby dodávky plynu (při sjednané ceně odebraného zemního

plynu 849 Kč bez DPH/MWh, stálý měsíční plat 100 Kč bez DPH a regulované složky), mohla měsíční zálohová platba za dodávku plynu činit nejvýše 2 526 Kč.

III.

Podle ust. § 91 odst. 15 písm. c) energetického zákona se účastníkovi řízení za spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona ukládá **úhrnná pokuta ve výši**

120 000 Kč (slovy: sto dvacet tisíc korun českých),

kteřá je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 30023.

IV.

Podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu a ust. § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, se účastníkovi řízení ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky**

1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých).

Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 30023.

O d ů v o d n ě n í

I. Zjištění předcházející správnímu řízení

- [1] V rámci šetření Energetického regulačního úřadu (dále také „správní orgán“) provedených pod sp. zn. 14499/2022-ERU, bylo zjištěno, že se účastník řízení mohl dopustit porušení ust. § 11 odst. 6 energetického zákona a zákazu zneužití nekalých obchodních praktik podle ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele.

II. Průběh správního řízení

- [2] Dne 17. dubna 2023 správní orgán zaslal účastníkovi řízení Oznámení o zahájení správního řízení, č. j. 14499-12/2022-ERU, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne.
- [3] Dne 26. dubna 2023 byla správnímu orgánu doručena žádost účastníka řízení o zaslání kopie spisového materiálu. Správní orgán kopii spisu sp. zn. OSR 14499/2022-ERU zaslal účastníkovi řízení prostřednictvím datové schránky dne 27. dubna 2023.
- [4] Dne 6. června 2023 byla správnímu orgánu doručena odpověď společnosti OTE, a.s., se sídlem Sokolovská 192/79, Karlín, 186 00 Praha, IČO: 264 63 318 (dále jen „OTE, a.s.“ nebo „operátor trhu“), se sdělením, že předpokládaná spotřeba plynu pro odběrné místo zákazníka ke dni 21. srpna 2022 byla ve výši 20,935 MWh.
- [5] Dne 6. června 2023 zaslal správní orgán účastníkovi řízení Upřesnění předmětu řízení spolu s vyzněním o možnosti se vyjádřit k podkladům rozhodnutí a doložit aktuální majetkové poměry č. j. 14499-18/2022-ERU, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne.
- [6] Dne 16. června 2023 bylo správnímu orgánu doručeno vyjádření účastníka řízení č. j. 14499-19/2022-ERU.
- [7] Dne 12. září 2023 zaslal správní orgán účastníkovi řízení Oznámení o upřesnění předmětu řízení č. j. 14499-20/2022-ERU.

- [8] Účastník řízení se již nevyjádřil.
- [9] Správní orgán s ohledem na průběh správního řízení a v souladu s ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které měl k dispozici pro vedení správního řízení a následné vydání tohoto rozhodnutí, jsou úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 výše uvedeného zákona.

III. Popis skutkového stavu

- [10] Správní orgán z úřední činnosti zjistil, že účastník řízení je držitelem licence na obchod s elektřinou č. [REDAKCE] s termínem zahájení licencované činnosti ode dne 29. června 2017 a držitelem licence na obchod s plynem č. [REDAKCE] s termínem zahájení licencované činnosti ode dne 29. června 2017.
- [11] Účastník řízení dne 27. ledna 2021 uzavřel se zákazníkem, paní [REDAKCE] Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu, pro odběrné místo plynu [REDAKCE] na adrese [REDAKCE] (dále také jako „Smlouva“). Smlouva byla uzavřena na dobu 3 let s produktovou řadou Věrnost. V rámci uzavřené Smlouvy je uvedeno, že „Cena stanovená Ceníkem pro jednotlivé komodity je platná po celou dobu trvání sjednaného smluvního vztahu vyjma níže uvedeného zvýšení z důvodu prodlení Zákazníka (viz. též čl. VII. odst. 19 VOP)“.
- [12] Z ceníku produktové řady Věrnost, platného v době uzavření Smlouvy, vyplývá, že cena zemního plynu při ročním odběru nad 15,00 do 25,00 MWh je ve výši 849,00 Kč bez DPH/MWh spolu se stálým měsíčním platem ve výši 100 Kč bez DPH/měsíc.
- [13] Součástí Smlouvy byly také Všeobecné obchodní podmínky (dále jen „VOP“), které jednak v čl. VII odst. 19 obsahují možnost zvýšení ceny komodity v případě prodlení zákazníka s plněním peněžního závazku a dále v rámci čl. X. podmínky změny cen. V odst. 1 téhož článku je uvedeno, že dodavatel je oprávněn svým oznámením zvýšit cenu a/nebo změnit smluvní podmínky, což je povinen oznámit zákazníkovi nejméně 30 dní před nabytím účinnosti změny.
- [14] Dne 8. dubna 2021 vystavil účastník řízení fakturu č. [REDAKCE] za fakturační období 20. února 2021-31. března 2021. Z faktury vyplývá, že vyúčtování se řídí produktovou řadou Věrnost s cenou za odebraný zemní plyn ve výši 849 Kč bez DPH/MWh a stálý měsíční plat 100 Kč bez DPH, s uhrazenou měsíční zálohou ve výši 3 100 Kč.
- [15] Dne 30. července 2021 zaslal účastník řízení zákazníkovi Oznámení o změně produktové řady, v rámci něhož uvedl, že s ohledem na rostoucí ceny v energetice dojde s účinností od 10. září 2021 ke změně produktové řady zákazníka na řadu FIX36, která dle sdělení účastníka řízení poskytuje zákazníkovi jistotu, že po dobu 36 měsíců nedojde k žádnému dalšímu navýšení ceny. Součástí oznámení o změně produktové řady bylo také poučení o možnosti odstoupit od uzavřené smlouvy a dále Ceník produktové řady FIX36, z něhož vyplývá cena za odebraný plyn ve výši 1 325 Kč bez DPH/MWh a stálý měsíční plat ve výši 100 Kč bez DPH/měsíc.
- [16] Dne 26. listopadu 2021 zaslal účastník řízení zákazníkovi Oznámení o změně produktové řady, v rámci něhož uvedl, že s ohledem na nelehké období a extrémní nárůst cen zemního plynu je nucen změnit, počínaje dnem 1. ledna 2022, zákazníkovi produktovou řadu, a to na novou s názvem RODINA. Účastník řízení dále zákazníka poučil v souladu s ust. § 11a odst. 5 energetického zákona o možnosti odstoupení od smlouvy. Přílohou předmětného oznámení byl také Ceník produktové řady RODINA, z něhož vyplývá cena za odebraný zemní plyn ve výši 2 599 Kč bez DPH/MWh a stálý měsíční plat ve výši 100 Kč bez DPH/měsíc. Pokud by zákazník nesouhlasil se změnou produktové řady RODINA, nabídl mu účastník řízení možnost předchodu na produkt DESETNÍK, v rámci něhož je zemní plyn odebírán za velkoobchodní ceny energií. Účastník řízení v rámci předmětného oznámení o změně ceny odkazoval na vážnost situace na energetickém trhu, kdy žádný z dodavatelů nemůže realizovat nákup

cen energií za ceny, které by si představoval. Nákup energií za velkoobchodní ceny tak v dané době považuje za výhodné řešení, kdy odběratel přesně ví, za co platí.

- [17] Na provedené oznámení o změně produktové řady zákazník reagoval e-mailem ze dne 7. prosince 2021 v rámci něhož uvedl, že s ohledem na platební kalendář hradí 4 600 Kč měsíční zálohové platby, a to s odkazem na předcházející provedenou změnu produktu na FIX36, přičemž nijak nesouhlasí se změnou na novou produktovou řadu RODINA či DESETNÍK.
- [18] Účastník řízení dne 8. prosince 2021 potvrdil zákazníkovi, že neprovede změnu produktové řady a ponechá produkt FIX36.
- [19] Účastník řízení dne 20. května 2022 vystavil vyúčtování za plyn č. [REDAKCE] za fakturační období 1. dubna 2021-1. dubna 2022 s přeplatkem ve výši 7 028,45 Kč. V rámci předmětného období byla od 1. dubna 2021 do 9. září 2021 účtována cena zemního plynu podle produktové řady Věrnost 2020, počínaje dnem 10. září 2021 podle produktové řady FIX36 plyn. Zákazník uhradil 6 zálohových plateb ve výši 3 100 Kč, 4 zálohy ve výši 4 100 Kč, 1 zálohu ve výši 4 600 Kč a 1 ve výši 6 000 Kč.
- [20] Dne 27. července 2022 účastník řízení znova oznámil zákazníkovi změnu cenu, a to s účinností od 1. září 2022, kdy mělo dojít ke změně na produkt Energie jinak. Cena zemního plynu v rámci produktu Energie jinak vychází z tzv. spotových cen, kdy se cena dodávky mění podle aktuálního vývoje na energetické burze. Účastník řízení v této souvislosti uvedl, že produkt Energie jinak s ohledem na svou povahu ihned reflektuje pokles tržních cen energií a znamená tedy výrazně menší náklady na dodávku energií pro konečné zákazníky. Současně zákazníka poučil o možnosti odstoupení od smlouvy v souladu s ust. § 11a odst. 5 energetického zákona.
- [21] Dne 21. srpna 2022 účastník řízení vystavil nový platební kalendář č. [REDAKCE] kterým stanovil pro období od 1. září 2022 do 31. srpna 2023 novou výši zálohových plateb v částce 10 100 Kč.

IV. Právní hodnocení

IV. I. Použitá právní úprava

- [22] Podle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.
- [23] Podle ust. § 2 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Podle ust. § 2 odst. 6 téhož zákona pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.
- [24] Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníka řízení za vytýkaná jednání a uložení správního trestu jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky, zákon o ochraně spotřebitele a energetický zákon. Zákon o odpovědnosti za přestupky byl naposledy novelizován s účinností od 1. února 2022. Zákon o ochraně spotřebitele byl naposledy novelizován s účinností od 6. ledna 2023. Energetický zákon byl naposledy novelizován od 1. července 2023.
- [25] S ohledem na ust. § 2 odst. 1 a 6 zákona o odpovědnosti za přestupky proto správní orgán porovnal ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky, zákona o ochraně spotřebitele a energetického zákona a jejich novelizovaných znění a dospěl k závěru, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Ke změně došlo ve vztahu k ust. § 11a odst. 9 energetického zákona ve znění účinném do 31. prosince 2021, kdy nově odpovídá tomuto ustanovení § 11 odst. 6 energetického zákona. Obsahová

totožnost stanovených povinností zůstala zachována, došlo pouze ke změně paragrafu. Správní orgán proto neshledal důvod k použití zákonů pozdějších a postupoval při posuzování odpovědnosti účastníka řízení za vytýkaná jednání i při ukládání sankce podle právní úpravy účinné v době, kdy byla spáchána.

IV. II. Obecný právní rámec

Zákon o ochraně spotřebitele

- [26] Přestupku ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se dopustí výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel tím, že poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik.
- [27] Podle ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele se užívání nekalých obchodních praktik před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí zakazuje.
- [28] Podle ust. § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele se nekalou obchodní praktikou rozumí zejména klamavé konání podle ust. § 5 téhož zákona nebo klamavé opomenutí podle ust. § 5a téhož zákona a agresivní obchodní praktika podle ust. § 5b téhož zákona. Obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 téhož zákona.
- [29] Podle ust. § 5a odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele se obchodní praktika považuje za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku opomene uvést podstatné informace, které v dané souvislosti spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě, čímž způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně této koupě, které by jinak neučinil.
- [30] Podle ust. § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele se za klamavé opomenutí také považuje, pokud prodávající podstatné informace uvedené v ust. § 5a odst. 1 téhož zákona zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem nebo v nevhodný čas vzhledem k okolnostem popsáným v ust. § 5a odst. 1 téhož zákona anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti, a pokud to v obou případech vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- [31] Z výkladu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele vyplývá, že trestat lze pouze podnikatele, který se dopustil jednání (tj. užití nekalé obchodní praktiky), mezi nímž a způsobeným následkem je příčinná souvislost, tj. podnikatele, který přímo při své činnosti nekalou obchodní praktiku užije a který svým postavením vůči spotřebiteli spadá do zákonem vymezeného taxativního výčtu (tj. výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel).
- [32] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele se prodávajícím rozumí podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby.
- [33] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se spotřebitelem rozumí fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.
- [34] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2014, č. j. 7 As 110/2014 - 52, či rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. listopadu 2015, č. j. 7 As 141/2015 - 38 (oba rozsudky se týkaly posouzení agresivní obchodní praktiky), musí vnitrostátní orgán při zjišťování, zda je obchodní praktika zakázána dle zákona o ochraně spotřebitele, resp. směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“), postupovat následujícím způsobem. Nejprve je nutno vyhodnotit, zda uvedená obchodní praktika nese znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, přičemž pro uvedené posouzení není nutné zohlednit otázku, zda předmětná praktika může narušit rozhodnutí průměrného spotřebitele o obchodní transakci. Pokud vnitrostátní orgán dospěje

k závěru, že dotčené jednání nesplňuje kritéria žádné ze zakázaných praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, tak posuzuje, zda je obchodní praktika zakázána podle ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele, tj. zda se jedná o agresivní obchodní praktiku. Teprve poté, co vnitrostátní orgán dospěje k závěru, že se nejedná o agresivní praktiku, může posuzovat, zda předmětná obchodní praktika naplňuje znaky nekalé obchodní praktiky podle ust. § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele.

- [35] Závěry výše uvedené judikatury lze tedy obecně shrnout tak, že při určení, zda obchodní praktika představuje nekalou obchodní praktiku, je nejprve nutno stanovit, zda dotčená obchodní praktika naplňuje znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, resp. v příloze I směrnice o nekalých obchodních praktikách (v tzv. „černé listině“). Pokud je taková praktika v příloze nalezena, není třeba ověřovat, zda jsou splněny obecné podmínky nekalých obchodních praktik vyjádřené v člancích 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách a v ust. § 5, ust. § 5a a ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele. Pokud posuzované jednání v tzv. černé listině obsaženo není, přistupuje se ke zkoumání, zda jsou naplněny podmínky tzv. malých generálních klauzulí (neboli tzv. „šedé listiny“), tj. obecné podmínky nekalých obchodních praktik vyjádřené v člancích 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách a v ust. § 5, ust. § 5a a ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele. Pokud se nejedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku, přistoupí se k vyhodnocení otázky, zda daná obchodní praktika naplňuje pojmové znaky generální klauzule nekalých obchodních praktik dle ust. § 4 zákona o ochraně spotřebitele či dle článku 5 odst. 2 směrnice o nekalých obchodních praktikách.

Energetický zákon

- [36] Podle ust. § 11 odst. 6 energetického zákona, platí, že držitel licence na výrobu elektřiny, obchod s elektřinou, výrobu plynu nebo obchod s plynem nebo dodavatel tepelné energie stanoví zálohové platby na dodávku elektřiny, plynu nebo tepelné energie nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby elektřiny, plynu nebo tepelné energie v následujícím zúčtovacím období.
- [37] Přestupku ve smyslu ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona se držitel licence dopustí tím, že při uplatňování záloh za dodávku elektřiny, plynu nebo tepelné energie nestanoví jejich výši nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby elektřiny, plynu nebo tepelné energie v následujícím zúčtovacím období podle ust. § 11 odst. 6 energetického zákona.

V. Právní posouzení skutků

V. I. I. Nekalé obchodní praktiky

- [38] V průběhu správního řízení bylo zjištěno a prokázáno, že účastník řízení je právnickou osobou a držitelem licence na obchod s elektřinou a licence na obchod s plynem, přičemž povaha jeho činnosti (podnikání) spočívá v prodeji elektřiny/plynu, resp. v poskytování sdružených služeb dodávky elektřiny/plynu, kdy subjekt nejen že dodává zákazníkům elektřinu/plynu, ale také zajišťuje na vlastní jméno a na vlastní účet dopravu elektřiny/plynu a související služby. Z uvedeného tedy vyplývá, že účastník řízení vůči zákazníkovi vystupoval jako prodávající ve smyslu ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele.
- [39] V rámci správního řízení bylo zjištěno, že zákazník je nepodnikající fyzická osoba, které nejednala v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Správní orgán tak usuzuje ze skutečnosti, že ve smlouvě o sdružených službách dodávky plynu není u zákazníka uvedeno IČO, ale datum narození. Zákazník tak naplňuje definici spotřebitele podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

Právní posouzení fixace ceny

- [40] V rámci vedeného správního řízení bylo zjištěno a prokázáno, že účastník řízení dne 30. července 2021 zaslal zákazníkovi oznámení, že s účinností od 10. září 2021 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku zemního plynu za podmínek produktové řady FIX36 (cena zemního plynu ve výši 1 325 Kč bez DPH/MWh a stálý měsíční plat 100 Kč bez DPH/měsíc). Zákazník měl s účastníkem řízení uzavřenu Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu za podmínek produktové řady Věrnost s ceníkem platným v době uzavření předmětné smlouvy, tedy ke dni 27. ledna 2021.
- [41] Z uzavřené Smlouvy a VOP vyplývá, že cena je platná po celou dobu trvání smlouvy (v daném případě byla smlouva uzavřena na dobu 3 let), kromě výjimky stanovené v rámci smlouvy s odkazem na VOP, jež se týkala výhradně situace prodloužení zákazníka s platbou za komoditu. Smlouva výslovně uvádí, že „Cena stanovená Ceníkem pro jednotlivé komodity je platná po celou dobu trvání sjednaného smluvního závazku ...“. V rámci čl. ostatní ujednání Smlouvy je také uvedeno, že odchýlná ustanovení obsažená ve Smlouvě, jež nejsou v rozporu s právní úpravou, mají přednost.
- [42] Z jednotlivých podkladů tak vyplývá, že v rámci produktové řady Věrnost s Ceníkem platným ke dni 27. ledna 2021 byla stanovena pevná cena pro období 3 let, a to cena zemního plynu ve výši 849 Kč bez DPH/MWh a stálý měsíční plat ve výši 100 Kč bez DPH/měsíc.
- [43] Cena zemního plynu byla stanovena jakožto garantovaná (pevná cena) na období 3 let a účastník řízení tak jednak nebyl oprávněn změnit cenu, stanovenou v rámci produktové řady Věrnost, ani provést samotnou změnu produktové řady.
- [44] Účastník řízení oznámil zákazníkovi změnu produktové řady celkem 3x, a to na produkt FIX36, produkt RODINA/DESETNÍK a produkt Energie jinak. Ve všech případech oznámení změny ceny – respektive produktové řady, toto učinil i přes to, že měl se zákazníkem uzavřenu smlouvu s pevně stanovenou cenou na dobu 3 let.
- [45] Správní orgán také podotýká, že u první změny produktové řady, na produkt FIX36 účastník řízení výslovně v rámci dokumentace zasláné zákazníkovi uvedl, že cena je neměnnou po dobu 36 měsíců. Jak z názvu produktu, tak jeho specifikace vyplývalo, že se i v tomto případě jedná o cenu fixní na dobu 36 měsíců. I přesto správní orgán zdůrazňuje, že účastník řízení ani tak nebyl oprávněn k této změně, jelikož již původní produktová řada Věrnost obsahovala fixaci ceny po dobu 3 let, na což změna produktu na další řadu s fixací ceny (jež byla dále neoprávněně měněna) neměla mít vliv.

Právní posouzení obchodní praktiky

- [46] Účastník řízení i přes to, že měl se zákazníkem uzavřenu smlouvu o sdružených službách dodávky plynu s pevně stanovenou cenou pro období 3 let, zaslal zákazníkovi opakovaně oznámení, že bude dodávat plyn za podmínek jiných produktových řad, konkrétně oznámení ze dne 30. července 2021 s produktovou řadou FIX36, oznámení ze dne 21. listopadu 2021 s produktovou řadou RODINA nebo DESETNÍK a oznámení ze dne 27. července 2022 s produktovou řadou Energie jinak. Účastník řízení tak ve všech případech nedodržel smluvní závazek, tj. ponechání pevně stanovené ceny za dodávku plynu do sjednané doby, ke kterému se v rámci uzavřené smlouvy o sdružených službách dodávky plynu zavázal.
- [47] VOP v rámci čl. X. odst. 1 obsahují možnost jednostranné změny ceny s povinností oznámit provedenou změnu jednotlivým zákazníkům a s následnou možností těchto zákazníků k odstoupení od smlouvy. Správní orgán však v této souvislosti odkazuje na obsah Smlouvy v rámci níž je uvedeno, že smluvní vztah se řídí jednak Smlouvou, VOP a Ceníkem, přičemž v případě rozporu má přednost uzavřená Smlouva. Smlouva uzavřená mezi zákazníkem a účastníkem řízení výslovně uvádí, že cena stanovená ceníkem je platná pro celou dobu trvání závazku. Znění Smlouvy tak mělo přednost před případným odchýlným zněním VOP.

- [48] Správní orgán podle závěrů rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2014, č. j. 7 As 110/2014 - 52, a ze dne 6. listopadu 2015, č. j. 7 As 141/2015 - 38, přistoupil ke zjišťování, zda je popsána obchodní praktika účastníka řízení zakázána podle zákona o ochraně spotřebitele, resp. směrnice o nekalých obchodních praktikách. Nejprve vyhodnocoval, zda uvedená obchodní praktika nese znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele.
- [49] Správní orgán po prostudování nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele dospěl k závěru, že posuzovaná obchodní praktika nesplňuje kritéria žádné ze zakázaných praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, a proto přistoupil k posuzování, zda je obchodní praktika zakázána podle ust. § 5, ust. § 5a nebo ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele, tj. zda se jedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku.
- [50] Obchodní praktika podle ust. § 5 zákona o ochraně spotřebitele je považována za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. Za klamavou se považuje také obchodní praktika obsahující pravdivou informaci, jestliže vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, pokud jakýmkoli způsobem uvádí nebo je schopna uvést spotřebitele v omyl, kdy je v zákoně přímo stanoveno, čeho se takový omyl musí týkat. Klamavého opomenutí se může prodávající vůči spotřebiteli dopustit, pokud opomene uvést podstatné informace, které spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě, což způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně této koupě, které by jinak neučinil, nebo pokud prodávající podstatné informace zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- [51] Co se týká posouzení, zda projednávaná obchodní praktika nenese znaky klamavého konání, správní orgán uvádí, že k naplnění znaku klamavého konání v předmětných případech nedošlo.
- [52] Správní orgán se dále zabýval posouzením, zda se účastník řízení v rámci vytykaného jednání nedopustil klamavého opomenutí. Klamavým opomenutím, je v souladu s ust. § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele také zatajení podstatné informace prodávajícím, nebo její poskytnutí nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem, která vedla nebo mohla vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- [53] Podle § 2 odst. 1 písm. r) zákona o ochraně spotřebitele je rozhodnutím ohledně koupě rozhodnutí spotřebitele o tom, zda, jak a za jakých podmínek výrobek nebo službu koupí, zda za ně zaplatí najednou nebo částečně, zda si je ponechá nebo neponechá nebo zda ve vztahu k nim uplatní právo vyplývající ze smlouvy, ať již se spotřebitel rozhodne jednat nebo zdržet se jednání. Rozhodnutí spotřebitele ohledně koupě je nedílně spojeno s ekonomickým chováním spotřebitele, které spočívá v podstatě právě v učinění informovaného rozhodnutí ohledně koupě. Ekonomickým chováním je nutno rozumět chování spotřebitele, jenž má hospodářský (ekonomický) dopad do jeho sféry.
- [54] Účastník řízení zaslal zákazníkovi celkem 3 oznámení o změně produktu, v případě oznámení ze dne 30. července 2021 se změnou na nový fixní produkt, v případě oznámení ze dne 26. listopadu 2021 a 27. července 2022 mj. na produkty tzv. spotové, tedy s cenami odvíjejícími se od cen na velkoobchodních trzích, přičemž účastník řízení zatajil skutečnost, že se zákazníkem uzavřel smlouvu o sdružených službách dodávky plynu s fixovanou cenou, tedy, že není oprávněn do ujednané fixované ceny jednostranně zasahovat.
- [55] V oznámení o změně ceny ze dne 30. července 2021 účastník řízení uvedl, „... musíme oznámit, že i naše společnost je donucena zareagovat na navýšování velkoobchodních cen, tj. změnit cenu za neregulovanou platbu ceny za plyn ... Připravili jsme pro vás zcela novou produktovou řadu FLX36, kde máte jistotu, že po dobu 36 měsíců nedojde k žádnému dalšímu navýšení ceny“.

- [56] Účastník řízení formuloval oznámení tak, že změna ceny je nevyhnutelná s ohledem na velkoobchodní růst cen energií, kdy je účastník řízení k jednání v podstatě donucen, ale i tak našel pro zákazníka výhodné řešení, a to fixovanou cenu, která se nebude po dobu 36 měsíců měnit. V zákazníkovi tak vyvolal dojem, že v současné době cenu zafixovanou nemá, dochází ke značným změnám na trhu, které ceny energií ovlivňují, a tedy nový fixovaný produkt je pro něj dokonce výhodnějším než původní. Účastník řízení tak zatajil zákazníkovi podstatné informace spočívající v tom, že účastník řízení nebyl oprávněn cenu komodity jednostranně změnit, když tato byla dle smlouvy po dobu sjednané smluvní vázanosti neměnná.
- [57] Na úvod oznámení o změně ceny ze dne 26. listopadu 2021 účastník řízení sdělil, že celý energetický trh zažívá složité období. „*Situace je natolik vážná, že žádný z dodavatelů nemůže realizovat nákup cen energií za ceny, které bychom si pro Vás představovali. Ani naše společnost není schopna nakupovat energie za ceny, které jsme vám účtovali... pokud nesouhlasíte s ceníkem RODINA, máme pro Vás řešení, kterým je náš nový produkt DESETNÍK, díky kterému budete odebírat energie za velkoobchodní ceny.*“. Účastník řízení dále v bodech shrnul informace ohledně energií za velkoobchodní ceny, kdy mj. uvedl, „*Dlouhodobě výhodné řešení dodávek elektřiny... I když ceny na energetické burze rostou, po každém růstu musí přijít pokles, při kterém máte levnější ceny okamžitě i Vy... Je ověřeno, že se i v období růstu jedná o dlouhodobě výhodné řešení a ceny energií vycházejí v historickém srovnání výhodněji než u tradičních dodavatelů... Navíc se jedná o řešení férové a transparentní, protože přesně víte, za co platíte.*“.
- [58] Předmětné oznámení je již rozsáhlejší a popisuje mj. „výhody“ spotových cen pro zákazníka. Znova je zde citelná nevyhnutelnost jednání účastníka řízení, kdy je jedním z mnoha dodavatelů, kteří takto musí postupovat. Správní orgán nijak nerozporuje, že situace byla v daném období skutečně specifickou a docházelo ke skokovým nárůstům cen energií, avšak tato skutečnost nemohla mít vliv na zákazníka s platně uzavřenou smlouvou s fixním produktem. Účastník řízení tak u zákazníka mohl vyvolat mylnou domněnku, že takto postupují všichni dodavatelé energií, dokonce, že spotové ceny jsou pro něj výhodnějšími než obvyklé ceníkové produkty. Zcela však zatajil informaci, že ke změně ceny není s ohledem na uzavřenou smlouvu o sdružených službách dodávky plynu oprávněn a cena spotová s velkou pravděpodobností nebude ani z části tak výhodnou, jako původní fixní cena.
- [59] Oznámení o změně ceny ze dne 27. července 2022 obsahuje oznámení o změně produktu na produkt založený na tzv. spotových cenách, a to s odkazem na situaci na energetické burze. Účastník řízení popisuje stanovení konečné ceny produktu, co za navýšením cen energií stojí a co má zákazník dále očekávat, z čehož účastník řízení vyvozuje závěr že, „*Produkt Energie jinak pokles tržních cen ihned reflektuje a znamená tedy výrazně menší náklady na dodávky energií i pro Vás...*“.
- [60] I v rámci tohoto oznámení účastník řízení manipulativně působí na zákazníka, kdy mu podsouvá, že změna je nevyhnutelnou, respektive, že její akceptací, tedy změnou produktu se spotovými cenami si zákazník dokonce polepší a bude platit méně. Účastník řízení však již zákazníkovi neuvedl podstatnou informaci, že jeho fixní cena vycházející z uzavřené smlouvy o sdružených službách dodávky plynu je stále v platnosti a účastník řízení není oprávněn ji jednostranně změnit.
- [61] Účastník řízení tak ve všech oznámeních o změně ceny zatajil podstatnou informaci, kterou zákazník (spotřebitel) potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě. Obchodní praktika účastníka řízení tak vedla k rozhodnutí zákazníka ohledně koupě, kterou by za jiných okolností neučinil, a to odebírat plyn za vyšší cenu, přičemž v opačném případě by byl nucen hledat nového dodavatele energií v už tak nejisté době.
- [62] Pokud se jedná o tvrzení účastníka řízení, že ke změně produktu byl oprávněn, správní orgán považuje za podstatné uvést následující.
- [63] Podle ust. § 1790 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v rozhodném znění (dále jen „občanský zákoník“), nelze závazek změnit bez ujednání věřitele a dlužníka, ledaže zákon stanoví jinak. K jednostranné změně závazku je tak požadováno smluvní ujednání, které musí být dostatečně určité.

Není možné, aby jedna strana mohla změnu provést libovolně. VOP v rámci čl. X odst. 1 pouze uvádí, že dodavatel je oprávněn stanovit svým oznámením zvýšení ceny. S ohledem na případné jednostranné právo na změnu závazku lze toto ujednání označit za značně stručné, neurčité, které nijak nespecifikuje případy, kdy k takové situaci může nastat. Případná změna závazku také musí být v přiměřeném rozsahu, což v situaci, kdy dodavatel energií provede jednostrannou změnu závazku tak, že změni pevně stanovenou, určitou cenu na cenu jejíž výše není pro spotřebitele známá a v kontextu s obdobím, v rámci něhož ke změnám došlo, nelze považovat za přiměřené.

- [64] Podle ust. § 1764 občanského zákoníku dále platí, že změní-li se po uzavření závazku okolnosti do té míry, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh. Při určité podstatné změně okolností ve smyslu ust. § 1765 občanského zákoníku se může dotčená strana pouze domáhat po druhé smluvní straně obnovy jednání o smlouvě, a to za splnění zákonem specifikovaných podmínek.
- [65] Účastník řízení si musel být vědom, že byla sjednána cena fixní, dokonce účastník řízení i v rámci prvního oznámení o změně ceny změnil zákazníkovi produkt na nový s cenou fixní, kdy ujistil zákazníka, že cena plynu je po období 36 měsíců neměnnou. V rámci zasláných oznámení tak zákazníkovi zatajil podstatnou informaci, že fixní cenu, která byla sjednána na základě smlouvy o sdružených službách dodávky plynu, není oprávněn jednostranně změnit a tímto zasáhl do rozhodování zákazníka ohledně koupě, jelikož zákazník nabytí dojmu, že jinou možnost než přistoupit na podmínky účastníka řízení nebo odstoupit nemá.
- [66] K otázce aplikace ust. § 11a odst. 4 energetického zákona, správní orgán zdůrazňuje, že předmětné ustanovení se uplatní v případě, kdy je držitel licence oprávněn k jednostranné změně ceny/smluvních podmínek. Poučení o možnosti odstoupení od závazku, jež bylo obsahem jednotlivých oznámení o změně ceny bylo tak způsobivé vyvolat v zákazníkovi dojem oprávněnosti provedené změny produktu, které mu poskytlo zdánlivou volbu mezi přijetím nabízeného produktu a odstoupením, i přes to, že se nejednalo o jediné varianty na straně zákazníka, jelikož zákazník nebyl povinen změny akceptovat, s ohledem na platně uzavřenou smlouvu o sdružených službách dodávky plynu s pevně stanovenou cenou, kterou účastník řízení nebyl oprávněn jednostranně změnit.
- [67] Správní orgán tedy uzavírá, že účastník řízení jakožto prodávající užil vůči zákazníkovi nekalou obchodní praktiku ve smyslu ust. § 4 odst. 4 věty zákona o ochraně spotřebitele, ve spojení s ust. § 5a odst. 2 téhož zákona ve formě klamavého opomenutí.

Formální a materiální stránka přestupku

- [68] Správní orgán má na základě výše uvedeného za prokázané, že jednáním účastníka řízení byla naplněna formální stránka pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť účastník řízení, jakožto prodávající vůči zákazníkovi v postavení spotřebitele porušil zákaz používání nekalých obchodních praktik stanovený v ust. § 4 odst. 4 téhož zákona, a to jednáním, které bylo výše podrobně popsáno.
- [69] K právní kvalifikaci jednání účastníka řízení specifikovaného ve výroku I. tohoto rozhodnutí jako pokračujícího přestupku správní orgán uvádí, že na posouzení odpovědnosti za přestupky se užije definice obsažená v ust. § 7 zákona o odpovědnosti za přestupky, ve kterém se uvádí, že pokračováním v přestupku se rozumí takové jednání, jehož (i) jednotlivé dílčí útoky (ii) vedené jednotným záměrem (iii) naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, (iv) jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.
- [70] Správní orgán konstatuje, že všechny podmínky pokračování v přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele má za kumulativně splněné, když (i) se jedná o 3 dílčí útoky – skutky spočívající v zaslání informace ohledně změny cen, resp. produktu, za dodávku plynu, (ii) tyto dílčí útoky byly vedeny jednotným záměrem ve snaze v návaznosti na změnu ceny nedodržet smlouvený závazek s cílem ekonomického prospěchu, (iii) tyto dílčí útoky naplňují stejnou skutkovou podstatu

přestupku, tj. přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, (iv) tyto dílčí útoky byly provedeny stejným způsobem, tj. informováním zákazníka o změně ceny plynu, jsou spojeny blízkou souvislostí časovou (zaslání informace se týkalo jednoho zákazníka opakovaně, v průběhu 1 roku, v průměrně půl ročních rozestupech), jakož i souvislostí v předmětu útoku (vůči veřejnému zájmu na ochraně práv zákazníka – spotřebitele).

- [71] Z hlediska materiální stránky přestupku je třeba zejména vycházet ze skutečnosti, že každá skutková podstata přestupku implicitně zakotvuje obecnou míru společenské škodlivosti nežádoucího jednání. V opačném případě by ostatně zákonodárce porušení právních norem nesankcionoval jako přestupek.
- [72] Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, č. j. 8 As 17/2007-135, vyplývá, že pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu (přestupku). Upravují-li zásady soudního trestání situaci, v níž formálně trestný skutek nelze považovat za trestný čin, je-li jeho společenská škodlivost nižší než nepatrná, musí obdobná pravidla platit i pro správní delikty (přestupky). Podstatou přestupků je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty přestupku, pokud zároveň není jednáním společensky škodlivým. Jinými slovy, aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako přestupek, musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka přestupku a jednání musí vykazovat určitou míru společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. Vždy je proto třeba zkoumat, jaký zájem společnosti je porušeným ustanovením chráněn, zda byl posuzovaným jednáním porušen, popř. v jaké intenzitě se tak stalo. V této souvislosti se správní orgán zabýval také otázkou naplnění materiální stránky vytýkaných přestupků.
- [73] V daném případě konkrétní společenská škodlivost spočívala v narušení veřejného zájmu na ochraně práv zákazníka (spotřebitele), neboť účastník řízení i přes garantovanou pevnou cenu za dodávku plynu zaslal zákazníkovi opakovaně informace, že mu bude dodávat plyn za ceny vyšší, dle příložených ceníků a následně za ceny obchodovatelné na velkoobchodních trzích a v případě, že zákazník s nově nastaveným způsobem stanovení ceny za danou komoditu nebude souhlasit, může podle ust. § 11a odst. 5 energetického zákona od uzavřené smlouvy odstoupit, čímž by se účastník řízení z ujednaného smluvního závazku (tj. ponechání doby trvání sjednané pevné ceny) zcela vyvázal. Účastník řízení tím, že zákazníkovi změnil garantovanou cenu za dodávku plynu na cenu vyšší a následně na cenu, jejíž výše se odvíjí od ceny plynu aktuálně obchodované na burze, naprosto změnil postavení zákazníka, který v konečném důsledku ani nemohl předvídat, jaká cena mu bude za dodávanou komoditu účtována. Jelikož měl zákazník sjednanu pevnou cenu za dodávku plynu, změna způsobu stanovení cen, respektive značné zvýšení, mělo za následek zásah do jeho ekonomické sféry, jelikož nepředpokládal takovéto finanční zatížení. Kdyby na trhu s energetikou docházelo k takovému protiprávnímu jednání běžně, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení při uplatňování práv zákazníků. Nekalé obchodní praktiky totiž významným způsobem poškozují spotřebitele a mohou vést k vytvoření překážek řádného fungování vnitřního trhu a narušení hospodářské soutěže.
- [74] S ohledem na výše uvedené tak správní orgán uzavírá, že jednání účastníka řízení vůči zákazníkovi dosahuje vyšší míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti, než je míra nižší než nepatrná, a proto je nutné konstatovat, že je naplněna také materiální stránka pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

V. I. II. Nestanovení zálohové platby za dodávku zemního plynu v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby zemního plynu

- [75] Ve správním řízení bylo zjištěno a prokázáno, že účastník řízení uzavřel se zákazníkem Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu.
- [76] Dodavatel plynu má právo po odběrateli požadovat zálohy jako dílčí platby ročního plnění dodávky zemního plynu. Podkladem pro stanovení zálohových plateb je předpokládaná spotřeba plynu. Pro

stanovení zálohových plateb pro další fakturační období se zpravidla využije informace o skutečné spotřebě v předmětném odběrném místě v přechozím fakturačním období či předpokládaná spotřeba komodity uvedená ve smlouvě.

- [77] Stanovená výše zálohové platby by měla být v odpovídající výši vzhledem ke sjednanému produktu a odpovídajícímu množství odebrané plynu, tj. zálohové platby jsou ze strany držitele licence stanoveny nejvýše v rozsahu důvodně předpokládané spotřeby plynu v následujícím zúčtovacím období podle ust. § 11 odst. 6 energetického zákona.
- [78] Podle ust. § 109 odst. 1 vyhlášky o pravidlech trhu s plynem se pro stanovení zálohové platby nejvýše v rozsahu plánované roční spotřeby plynu v odběrném místě zákazníka s měřením typu C nebo CM postupuje podle přílohy č. 15 k této vyhlášce.
- [79] Podle přílohy č. 15 vyhlášky o pravidlech trhu s plynem, část A, pod bodem 1. se pro stanovení plánované roční spotřeby plynu pro odběrné místo zákazníka s měřením typu C nebo CM použijí poslední fakturované odběry plynu v uplynulých třech letech. Pokud zákazník odebíral plyn v období kratším než tři roky, ale delším než 10 měsíců, použije se pro stanovení plánované roční spotřeby toto kratší období.
- [80] Správní orgán uvádí, že za důvodně předpokládanou spotřebu plynu, podle ust. § 11 odst. 6 energetického zákona považuje spotřebu v rozsahu plánované roční spotřeby (ust. § 109 odst. 1 vyhlášky o pravidlech trhu s plynem), jelikož nebylo prokázáno, že by se spotřeba u jednotlivých zákazníků měla měnit, kdy ostatně tuto skutečnost netvrdil ani účastník řízení.
- [81] Pokud se jedná o vymezení „v následujícím zúčtovacím období“, tímto se rozumí období následující okamžiku stanovení záloh. Jedná se tak o vyjádření zásady, že zálohy jsou stanovovány *pro futuro*.
- [82] Z charakteru odběru zákazníka lze dovodit, že se jednalo o zákazníka s měřením typu C [ust. § 3 odst. 5 vyhlášky č. 108/2011 Sb., o měření plynu a o způsobu stanovení náhrady škody při neoprávněném odběru, neoprávněné dodávce, neoprávněném uskladňování, neoprávněné přepravě nebo neoprávněné distribuci plynu, v rozhodném znění]. Na způsob stanovení zálohových plateb tedy dopadala výše uvedená ustanovení vyhlášky o pravidlech trhu s plynem.
- [83] Účastník řízení stanovil dne 21. srpna 2022 zákazníkovi pro období od 1. září 2022 do 15. srpna 2023 novou výši zálohových plateb za dodávku zemního plynu, a to počínaje dnem 15. září 2022 (splatnost první zálohové platby v nové výši) na částku 10 100 Kč.
- [84] Z předložených podkladů vyplývá, že účastník řízení dne 8. dubna 2021 vystavil fakturu č. [REDAKCE] za období 20. února 2021-31. března 2021 v rámci níž byla fakturována spotřeba plynu ve výši 4,243 MWh, uhrazena zálohová platba ve výši 3 100 Kč a vyúčtován nedoplatek ve výši 2 686 Kč. Dne 20. května 2022 vystavil účastník řízení fakturu č. [REDAKCE] za období 1. dubna 2021-1. dubna 2022 (12,03 měsíce) v rámci níž byla fakturována spotřeba plynu ve výši 20,292 MWh, uhrazeny zálohové platby ve výši 39 195,85 Kč a vyúčtován přeplatek ve výši 7 028 Kč.
- [85] K otázce stanovení výše zálohových plateb správní orgán konstatuje, že jelikož byla délka období s dostupnými hodnotami fakturovaných odběrů delší než 10 měsíců, ale kratší než 3 roky, na způsob stanovení zálohových plateb se aplikuje bod 1. přílohy č. 15 k vyhlášce o pravidlech trhu s plynem, podle kterého se pro stanovení plánované roční spotřeby použije toto kratší období.
- [86] Správní orgán se dále zabýval otázkou, zda stanovená záloha ve výši 10 100 Kč odpovídala předpokládané roční spotřebě. Při výpočtu výše zálohové platby vycházel z ceny zemního plynu dle produktové řady Věrnost, která byla pevnou cenou pro zákazníka po dobu 3 let a dále z údajů sdělených operátorem trhu, co do předpokládané roční spotřeby plynu.

- [87] Při předpokládané spotřebě 20,935 MWh/rok a při ceně zemního plynu ve výši 849 Kč bez DPH/MWh, stálém měsíčním platu 100 Kč/MWh a regulovaných složkách ceny pro rok 2022 by cena za sdružené služby dodávky plynu byla vyčíslena následovně:

cena za odebraný plyn	849,00 Kč/MWh x 20,935 MWh	17 773,82 Kč
stálý měsíční plat	100,00 Kč x 12 měsíců	1 200,00 Kč
pevná cena za distribuovaný plyn příslušného provozovatele distribuční sítě dle cenového rozhodnutí ERÚ	210,58 Kč/MWh x 20,935 MWh	4 408,49 Kč
stálý měsíční plat za přistavenou kapacitu příslušného provozovatele distribuční sítě dle cenového rozhodnutí ERÚ	134,54 Kč x 12 měsíců	1 626,48 Kč
cena za služby operátora trhu dle cenového rozhodnutí ERÚ	2,04 Kč/MWh x 20,935 MWh	42,71 Kč
Cena celkem bez DPH		25 051,49 Kč
DPH 21 %		5 260,82 Kč
Cena celkem s DPH		30 312,31 Kč
Měsíční záloha		2 526,03 Kč

- [88] S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že zálohové platby ve výši 10 100 Kč byly účastníkem řízení stanoveny v rozporu s právními předpisy, jelikož při předpokládané roční spotřebě 20,935 MWh, fixní ceně na základě uzavření smlouvy a regulovaných složkách ceny pro rok 2022 by měsíční zálohová platba činila nejvýše 2 526 Kč.

Formální a materiální stránka přestupku

- [89] Správní orgán má na základě výše uvedeného za prokázané, že jednáním účastníka řízení byla naplněna formální stránka přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona, když účastník řízení v daném případě porušil ust. § 11 odst. 6 téhož zákona.
- [90] Správní orgán konstatuje, že pokud zálohové platby, jež jsou zákazníkem hrazeny každý měsíc, neodrážejí reálnou spotřebu, jak je uvedeno v ust. § 11 odst. 6 energetického zákona a sjednanou cenu dodávané komodity, je zákazník tímto postupem poškozen. Účastník řízení zcela neodůvodněně inkasuje vyšší finanční prostředky, než by byl oprávněn a tímto zasahuje do ekonomické sféry zákazníka. I v případě následného vyrovnání přeplatku v rámci vyúčtování dodávek plynu a jeho vrácení zákazníkovi, by došlo k jeho poškození, jelikož v rámci jednotlivých měsíců, kdy by byl nucen vyšší zálohové platby hradit, nemohl s finančními prostředky nakládat v rámci svého rozpočtu.
- [91] V daném případě tak správní orgán shledává konkrétní společenskou škodlivost v narušení veřejného zájmu na ochraně práv zákazníka, jelikož požadování plateb nepřiměřeně vysokých záloh za dodávku plynu bez objektivního důvodu a akceptace ze strany zákazníka nelze považovat za žádoucí. Účastník řízení tímto způsobem inkasuje vyšší finanční částky, se kterými může až do provedení vyúčtování dodávek komodity nakládat, přičemž zákazník na straně druhé je ve svém právu omezen, jelikož on po tuto dobu s těmito peněžními prostředky nakládat nemůže. Takový stav *de facto* znamená, že zákazník poskytuje dodavateli energií bezúročnou půjčku a sám z toho nemá žádný profit. Navíc v případě, kdy by dodavatel energií byl například v úpadku, bylo by vymáhání těchto nedůvodně vysokých uhrazených záloh ze strany zákazníka velmi obtížné.
- [92] S ohledem na výše uvedené tak správní orgán uzavírá, že jednání účastníka řízení vůči zákazníkovi dosahuje vyšší míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti, než je míra nižší než nepatrná, a proto je nutné konstatovat, že je naplněna také materiální stránka přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona.

V. II. Odpovědnost za přestupky

- [93] Správní orgán se v rámci správního řízení dále zabýval otázkou možných liberačních důvodů, tedy důvodů zbavujících účastníka řízení odpovědnosti za spáchání přestupku ve smyslu ust. § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky, tedy zda účastník řízení za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Z podkladů, které měl správní orgán k dispozici, nevyplývá, že by nastala jakákoliv objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci účastníka řízení.
- [94] Nad rámec uvedeného správní orgán konstatuje, že charakteristickým znakem přestupků právnických osob a podnikajících fyzických osob je to, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Je tedy věcí účastníka řízení, aby si při výkonu své činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané energetickým zákonem a zákonem o ochraně spotřebitele a nepoškodil tak těmito zákony chráněné zájmy.
- [95] Správní orgán tak vzhledem k výše uvedenému nepochybně zjistil a prokázal, že se účastník řízení dopustil spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona.

V. III. Návrhy a námítky účastníka řízení a jejich vypořádání

- [96] Účastník řízení se k vedenému správnímu řízení vyjádřil v rámci svého podání ze dne 16. června 2023 následovně.
- [97] Účastník řízení k přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona uvedl, že se jednalo o administrativní chybu, kdy u zákazníka byl evidován spotový produkt se kterým nevyslovil souhlas, z tohoto důvodu došlo k navýšení předmětných záloh.
- [98] K otázce spáchání přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona správní orgán uvádí, že účastník řízení zaslal opakovaně zákazníkovi oznámení o změně ceny, poslední dne 27. července 2022, v rámci něhož uvedl, že mění zákazníkovi produkt na nový Energie jinak, který je založen na spotových cenách, kdy v případě, že s tímto zákazník nesouhlasí může v souladu s energetickým zákonem odstoupit. Správní orgán tak odůvodnění navýšení záloh administrativní chybou považuje za čistě účelové, kdy podklady obsažené ve spise prokazují, že účastník řízení oznámil zákazníkovi změnu ceny, dle předmětného oznámení nebyl požadován souhlas se změnou, jelikož účastník řízení změnu provedl jednostranně a jedinou možností co do nesouhlasu zákazníka bylo odstoupení od smlouvy a hledání nového dodavatele energií.
- [99] Účastník řízení dále uvedl, že se zákazníkem řešil možnost převodu na jiný produkt, přičemž dle jeho názoru s ohledem na cenové podmínky a VOP byl ke změně ceny a produktu oprávněn. Dále účastník řízení namítl, že není rozdíl, zda dojde ke změně ceny či produktové řady, jelikož se jedná pouze o jiný postup se stejným závěrem, změnou ceny, k níž byl podle jeho názoru oprávněn.
- [100] Správní orgán má za to, že v případě všech oznámení o změně ceny nelze hovořit o „řešení možnosti převodu“, jelikož jednotlivá oznámení byla konstruována tak, že dávala zákazníkovi jasné dvě možnosti, a to přechod na jiný produkt nebo odstoupení. Oznámení neobsahují informaci, že by se jednalo o návrh změny či možnost k úpravě produktové řady, která by zákazníkovi dávala možnost volby ohledně koupě. K otázce fixace ceny a možnosti změny produktu se správní orgán již vyjádřil v rámci části V. Právní posouzení skutků. K tvrzení účastníka řízení, že zákazníkovi bylo pouze garantováno, že se cena bude řídit daným ceníkem, přičemž jeho parametry se mohou změnit se správní orgán neztotožňuje, přičemž má za prokázané, že cena byla sjednána jako cena fixní. V rámci Smlouvy o sdružených službách dodávky plynu, která má před Ceníkem či VOP přednost, je výslovně uvedeno, že cena stanovená ceníkem pro jednotlivé komodity je platná po celou dobu trvání závazku vyjma zvýšení z důvodu prodloužení. Účastník řízení tak zcela jasně specifikoval konkrétní výjimku, kdy může ke změně ceny dojít. Podstatným ať co do případné změny ceny či produktu je skutečnost, že účastník řízení nebyl ani

k jednomu z uvedených postupů oprávněn, jelikož cena byla stanovena jako cena fixní, neměnná po dobu trvání smlouvy, přičemž tuto informaci zákazníkovi zatajil a vyvolal v něm dojem, že žádná jiná možnost než přistoupit na změnu ceny/produktu nebo od smlouvy odstoupit není. Pro naplnění skutkové podstaty předmětného přestupku není rozhodující, zda k samotné změně v konečném důsledku došlo, nebo od realizace účastník řízení upustil, například s ohledem na přístup zákazníka, jelikož podstatným je, že účastník řízení v rámci zaslaných oznámeních zatajil pro zákazníka podstatnou informaci pro jeho rozhodování ohledně koupě, a to, že účastník řízení ke změně ceny/produktu není oprávněn, jelikož původní produkt byl sjednán s cenou fixní na stanovené období, které v době spáchání vytýkaného jednání ještě neuplynulo.

VI. Uložení správního trestu

- [101] Jednání, kterým se obviněný dopustil spáchání více přestupků, právní teorie označuje za jejich souběh, který je definován jako případ, kdy stejný pachatel spáchal dva nebo více přestupků dříve, než byl za některý z nich pravomocně potrestán. V tomto případě se jednalo o vícečinný souběh nestejnorodý, kdy účastník řízení více skutky naplnil různé skutkové podstaty přestupků.
- [102] Podle ust. § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se za dva nebo více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný. Jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější.
- [103] Podle ust. § 35 zákona o odpovědnosti za přestupky lze za přestupek uložit správní trest ve formě (i) napomenutí, (ii) pokuty, (iii) zákazu činnosti, (iv) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty či (v) zveřejnění rozhodnutí o přestupku.
- [104] Jelikož energetický zákon neumožňuje ve smyslu ust. § 47 odst. 2 a ust. § 50 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložit pachateli správní trest ve formě zákazu činnosti či zveřejnění rozhodnutí o přestupku a ani z povahy provedení vytýkaných skutků účastníka řízení tomuto nelze uložit propadnutí věci nebo náhradní hodnoty ve smyslu ust. § 48 a § 49 zákona o odpovědnosti za přestupky, přichází co do druhu správního trestu ukládaného účastníkovi řízení do úvahy pouze napomenutí či pokuta. Správní orgán má za to, že správní trest ve formě napomenutí není v oblasti dozoru ERÚ ve vztahu ke spáchaným přestupkům příležitý, zejména s ohledem na jejich povahu ve smyslu ust. § 37 písm. a) a ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky.
- [105] S ohledem na skutkové okolnosti dospěl správní orgán k závěru, že v daném případě nebyly naplněny ani podmínky, které by umožňovaly případně upuštění od uložení správního trestu.
- [106] Správní orgán s ohledem na výše uvedené vyhodnotil jako zákonné, vhodné a účelné v daném případě uložit správní trest ve formě pokuty.
- [107] Podle ust. § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele lze za přestupek podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) téhož zákona uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč.
- [108] Podle ust. § 91 odst. 15 písm. c) energetického zákona lze za přestupek podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) téhož zákona uložit pokutu až do výše 15 000 000 Kč.
- [109] Ve vztahu k posuzovaným přestupkům je tedy zřejmé, že nejpřísněji trestný je přestupek podle ust. § 91 odst. 1 písm. l) energetického zákona.
- [110] Při stanovení konkrétní výměry pokuty správní orgán přihlédl ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení. Zejména přihlédl ve smyslu ust. § 37 písm. a), c) a g) zákona o odpovědnosti za přestupky k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze

činnosti účastníka řízení. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

- [111] Správní orgán přihlédl, jako k okolnosti zvyšující závažnost přestupku ke skutečnosti, že účastník řízení zvýšil zákazníkovi zálohy za dodávku plynu čtyřnásobně, tedy v nikoliv zanedbatelné míře, aniž by byl ke zvýšení v takovém rozsahu oprávněn.
- [112] Správní orgán jako výrazně přitěžující okolnost vyhodnotil skutečnost, že účastník řízení se dopustil celkem 2 přestupků ve vícečinném souběhu, z toho jednoho pokračujícího přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kdy ve 3 případech oznámil zákazníkovi změnu ceny, resp. produktu. I přes to, že s ohledem na horní hranici pokuty je tato nekalá obchodní praktika brána jako méně závažné jednání, považuje správní orgán za nutné zdůraznit její negativní dopad a celkovou škodlivost. Zákazník účastníka řízení si zvolil produktovou řadu, u níž měl mít po dobu 3 let pevně stanovenou cenu v souladu s ceníkem platným v době uzavření smlouvy s produktovou řadou Věrnost, účastník řízení však tuto informaci v rámci jednotlivých oznámení o změně ceny zatajil a vyvolal tak v zákazníkovi dojem, že má pouze dvě možnosti řešení, a to přistoupit na oznámenou změnu nebo od smlouvy odstoupit a hledat si jiného dodavatele energií.
- [113] Účastník řízení se vytýkaného jednání dopustil vůči zákazníkovi, kterého lze označit za zákazníka zvláště zranitelného, a to s ohledem na jeho věk. Zákazníkovi bylo v době spáchání vytýkaného jednání 77 let. Ust. § 4 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele odkazuje mj. na jednoznačně vymezenou skupinu spotřebitelů, kteří jsou z důvodu věku zvláště zranitelní a u nichž může prodávající rozumně očekávat, že se obchodní praktiky budou posuzovat s ohledem na tuto specifickou skupinu. Osobám zvláště zranitelným s ohledem na svůj věk je poskytnuta vyšší míra ochrany, a to zejména s ohledem na změny, jež ve stáří přicházejí, jednak problémy se zrakem, ztráta pozornosti, ostražitosti potažmo zvýšená důvěřivost těchto osob, to vše může nepříznivě ovlivnit vyhodnocení situací, jež jsou vystaveny. Správní orgán tuto skutečnost posoudil jako okolnost přitěžující, jelikož účastník řízení se zákazníkem uzavřel smlouvu s pevně stanovenou cenou na dobu 3 let, avšak tuto cenu, respektive produkt, opakovaně měnil a zvyšoval tak cenu zemního plynu, a to i přesto, že dokonce v rámci druhé změny v pořadí jej ubezpečil, že změna provedená oznámením ze dne 30. července 2021 je změnou konečnou pro stanovené období, jelikož cena je neměnná po dobu 36 měsíců. Správní orgán zdůrazňuje, že ani tato změna nebyla změnou oprávněnou.
- [114] Účastník řízení zákazníkovi v době energetické krize výrazně změnil podmínky smluvního vztahu, a to tak, že mu opakovaně měnil produktovou řadu a tím zvyšoval cenu za odebraný zemní plyn. V rámci změny provedené v rámci oznámení ze dne 30. července 2021 byl nový produkt alespoň stanoven výslovně uvedenou cenou za MWh. V rámci dalších oznámených změn se však jednalo o ceny spotové, tedy ceny na velkoobchodních burzách. Tyto ceny byly značně vyšší než fixní cena v rámci produktové řady Věrnost, čímž dostal zákazníka do složité situace z pohledu větší finanční zátěže, se kterou rozumně nemohl počítat. Další možností zákazníka bylo odstoupení od uzavřené smlouvy a přechod k jinému dodavateli energií, za cenu zcela jistě vyšší, než byla cena fixovaná v rámci uzavření smlouvy. Správní orgán má za to, že finanční zatížení bylo o to citelnější, jelikož se jednalo o zákazníka v důchodovém věku, pro něhož může mít tak značný nárůst ceny odebírané komodity až likvidační následek.
- [115] Pokud se má správní orgán vyjádřit k povaze činnosti účastníka řízení, pak lze konstatovat, že účastník řízení jako subjekt, jehož podnikatelskou činností je poskytování sdružených služeb dodávky elektřiny/plynu, by měl ke svým zákazníkům přistupovat zodpovědně, poctivě a s odbornou péčí. Jestliže však lze v činnosti účastníka řízení vysledovat snahu o oklamání zákazníka a obohacení se na jeho úkor, nespátuje v tom správní orgán povahu řádného a čestného provozování činnosti v energetickém odvětví. I k tomu pak správní orgán přihlédl při stanovování výše uložené pokuty, jako k okolnosti tuto pokutu zvyšující.
- [116] Správnímu orgánu je z úřední činnosti známo, že účastník řízení již byl pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupků ve věcné působnosti Úřadu. Konkrétně rozhodnutím ze dne 20. dubna 2020

č. j. 00295-7/2020-ERU v rámci něhož byl účastník řízení uznán vinným za spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 91 odst. 1 písm. c) energetického zákona a byla mu uložena pokuta ve výši 200 000 Kč a náhrada nákladů řízení a dále rozhodnutím ze dne 27. srpna 2021, č. j. 03064-12/2021-ERU v rámci něhož byl účastník řízení uznán vinným za spáchání pokračujícího přestupku podle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona a přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele a byla mu uložena úhrnná pokuta ve výši 50 000 Kč a náhrada nákladů řízení. Správní orgán k těmto skutečnostem přihlédl v rámci hodnocení osoby pachatele a jeho sklonu k opakovanému páčání přestupků v působnosti Úřadu, což mělo za následek zvýšení ukládané pokuty.

- [117] Ve smyslu ust. § 39 a ust. § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky již správnímu orgánu nejsou v posuzované věci žádné další polehčující či přitěžující okolnosti známy.
- [118] Co se týče osoby pachatele přestupku vycházel správní orgán při stanovení výše pokuty ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. dubna 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133), z níž vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.
- [119] Správní orgán se také zabýval otázkou majetkových poměrů účastníka řízení. Platí, že správní orgán při zjišťování osobních a majetkových poměrů vychází z údajů předložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Zároveň však platí, že nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn (nikoliv povinen) stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem. Účastník řízení v rámci správního řízení své majetkové poměry nedoložil. Správní orgán tedy vycházel z veřejně dostupných informací v rámci obchodního rejstříku. Z Rozvahy pro podnikatele ke dni 31. prosince 2021 správní orgán zjistil, že účastník řízení dosáhl celkových aktiv ve výši 31 183 000 Kč netto. Za období roku 2020 na základě rozvahy ke dni 31. prosinci 2020 byla zjištěna aktiva celkem ve výši 30 851 000 Kč netto, tržby za prodej zboží ve výši 66 182 000 Kč (v předchozím účetním období 53 373 000 Kč) a čistý obrát za účetní období ve výši 69 320 000 Kč (v přechodném účetním období 55 138 000 Kč).
- [120] Podle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké přísluší účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře pachatele, aby v něm byla dostatečně obsažena jak jeho preventivní, tak represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložena pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce. Toho je schopná jen v případě, že je pro daného rušitele dostatečně významnou.
- [121] Po zvážení všech skutkových okolností případu (tedy i skutečností svědčících ve prospěch i v neprospěch účastníka řízení), jakož i po zvážení všech polehčujících a přitěžujících okolností a majetkových poměrů účastníka řízení, stanovil správní orgán účastníkovi řízení pokutu ve výši, jež je uvedena ve výroku III. tohoto rozhodnutí. Správní orgán k výši uložené pokuty uvádí, že uložena pokuta byla stanovena při samé spodní hranici zákonného rozpětí pokuty a činí méně než 1 % zákonného rozpětí výše pokuty, nelze tedy uvažovat o její nepřiměřenosti. Současně správní orgán uvádí, že uložena pokuta není pro účastníka řízení i s ohledem na jeho majetkové poměry likvidační.
- [122] Správní orgán považuje stanovenou výši pokuty za zcela přiměřenou míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného energetickým zákonem a zákonem o ochraně spotřebitele. Nadto správní orgán poznamenává, že pokuta udělená ve výši tak, jak je uvedeno ve výroku III. tohoto rozhodnutí, byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi ERÚ v obdobných nebo shodných případech.

VII. Náklady řízení

- [123] Souběžně je výrokem IV. tohoto rozhodnutí ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který byl uznán vinným, resp. který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výtěžku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, činí paušální částka 1 000 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Gabriela Košťálová
oprávněná úřední osoba
Oddělení sankčních řízení

Obdrží: Společnost Rodinná energie a.s., prostřednictvím